

Самостійна робота

Факультет гуманітарний

Кафедра вітчизняної та зарубіжної історії

Курс II

Семестр III

Назва дисципліни: «Спеціальні історичні дисципліни»

Самостійна робота № 1

Тема: «Палеографія»

Мета: розширити і структурувати знання студентів про методики дослідження історичних першоджерел у контексті палеографії, розвивати навчально-стратегічну компетентність.

№	Завдання	Література, джерела	Термін виконання	Очікуваний результат виконання СР	Спосіб контролю
1.	Перегляньте науково-історичні фільми «Велесова книга», «Слово о полку Ігоревім». Виконайте завдання за змістом фільмів.	http://www.youtube.com/watch?v=3HmlC17H1FE http://www.youtube.com/watch?v=j92YVSSiwwI	Лекція № 2	Володіння знаннями про методику критичного аналізу історичних джерел та виявлення підрбок. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Перевірка письмового виконання завдань

Завдання

1. Перегляньте науково-історичні фільми «Велесова книга», «Слово о полку Ігоревім».
2. Виконайте завдання за змістом фільмів:
  - 1) Вкажіть чинники, які ставлять під сумнів правдивість писемних джерел «Велесова книга» та «Слово о полку Ігоревім».
  - 2) З'ясуйте причини та засоби фальсифікації давньоруських творів.
  - 3) Користуючись пам'яткою для вивчення писемних історичних джерел, виявіть складові зовнішньої та внутрішньої критики писемного джерела, до яких звертаються дослідники у фільмах?

Критика писемного історичного джерела

Зовнішня критика:

- оригінальність
- прочитання тексту
- тлумачення незрозумілих слів
- час і місце упорядкування
- авторство
- інтерпретація змісту

Внутрішня критика:

- повнота інформації
- наукова цінність
- достовірність

Пам'ятка для вивчення писемних історичних джерел

1. Характеристика матеріалу (пергамент, береста, папір).
2. Визначення знаряддя письма (писало, пензлик, перо тощо).
3. Аналіз фарб, чорнила.
4. Особливості почерку: устав, півустав, скоропис, в'язь, тайнопис.

5. Оформлення тексту: прикраси, мініатюри, оправа тощо.
6. Аналіз змісту тексту.
7. Потреба лабораторного аналізу: фотографічного, хімічного, спектрального, лазерного тощо.
8. Час виникнення.
9. Місце виникнення.
10. Визначення автора тексту.

Самостійна робота № 2

Тема: «Берестологія»

Мета: розширити і структурувати знання студентів про методику дослідження берестяних грамот як історичних першоджерел, розвивати навчально-стратегічну компетентність.

№	Завдання	Література, джерела	Термін виконання	Очікуваний результат виконання СР	Спосіб контролю
1.	Перегляньте науково-історичний фільм «Берестяні грамоти». Виконайте завдання за змістом фільму.	«Берестяные грамоты», 2008 Час: 00:52:00 Режисер: Алла Осипова. http://kinofilms.tv/film/berestyanye-gramoty/51133/	Лекція № 3	Володіння знаннями про методику дослідження берестяних грамот як історичних джерел. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Перевірка письмового виконання завдань

Завдання

1. Перегляньте науково-історичний фільм «Берестяні грамоти».
2. Дайте відповіді на питання за змістом фільму:
  - 1) Як русичі використовували бересту у побуті у стародавні часи?
  - 2) Чим зумовлено масове збереження берестяних грамот на території Новгороду?
  - 3) У зв'язку з чим зберігається текст на бересті?
  - 4) Чому більшість грамот збереглась фрагментарно?
  - 5) Що зумовило лапідарність тексту на берестяних грамотах?
  - 6) Охарактеризуйте писемну культуру новгородців та визначте рівень їхньої освіченості.

Самостійна робота № 3

Тема: «Нумізматика і боністика»

Мета: розширити і структурувати знання студентів про особливості дослідження нумізматичних джерел, розвивати навчально-стратегічну компетентність.

№	Завдання	Література, джерела	Термін виконання	Очікуваний результат виконання СР	Спосіб контролю
1.	Підготуйте опис монети / бони з власної колекції.	Пам'ятка для вивчення монет / бон як історичного джерела.	Лекція № 4	Володіння знаннями про особливості дослідження монет і бон як історичного джерела. Вдосконалена	Перевірка письмового виконання завдань

				навчально-стратегічна компетентність студентів.	
2.	Перегляньте документальний фільм «Історія гривні». Виконайте завдання за змістом фільму	http://www.youtube.com/watch?v=Tw42IVqOAT8	Лекція № 4	Володіння знаннями про особливості історичного становлення української національної валюти. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Перевірка письмового виконання завдань

Пам'ятка для вивчення монет як історичного джерела

1. Одинична знахідка монети або зі скарбу, з колекції чи грошового обігу.
2. Назва монети.
3. Приналежність до держави, місце карбування.
4. Час карбування.
5. Стан збереження.
6. Техніка карбування.
7. Характеристика монетного поля аверсу, реверсу і гурту.
8. Легенди.
9. Іконографія.
10. Якість монети, вага і проба, монетна стопа.
11. Номінал і вартість, місце у системі грошового рахунку.
12. Характерні особливості.
13. До якої грошової системи належить?
14. Висновок. З якими історичними подіями і особами пов'язана, які історичні факти стверджує?

Пам'ятка для вивчення паперових грошових знаків (бон) як історичного джерела

1. Належність до держави або ким випущений.
2. Місце емісії.
3. Час емісії.
4. Номінал – вартість грошового знака.
5. Розмір – формат, довжина і ширина.
6. Кольори і відтінки.
7. Зображення лицьового і зворотного боків.
8. Написи і нумерація.
9. Характеристика водяних знаків.
10. Місце в системі грошового обігу.
11. Характерні особливості.
12. Висновки. Які факти, події, явища історії відбиває?

Завдання

1. Перегляньте документальний фільм «Історія гривні».
2. Дайте відповіді на питання за змістом фільму:
  - 1) Які типи гривні згадуються у фільмі? Який з них є найдавнішим?
  - 2) Назвіть історичні періоди використання гривні.

- 3) Що стало причиною використання зображення тризубу на гривнях УНР раніше, ніж він був затверджений у якості офіційного герба країни?
- 4) Коли на території України в обіг було введено купоно-карбованці? Яку функцію вони виконували?
- 5) Коли було впроваджено гривню як національну валюту незалежної України?
- 6) Якими були наслідки впровадження національної валюти?

Самостійна робота № 4

Тема: «Генеалогія»

Мета: розширити і структурувати знання студентів про методи генеалогічних досліджень, розвивати навчально-стратегічну компетентність.

№	Завдання	Література, джерела	Термін виконання	Очікуваний результат виконання СР	Спосіб контролю
1.	Складіть генеалогічну картку одного (декількох) з найстарших членів Вашої родини.	Генеалогічна картка.	Лекція № 5	Володіння знаннями про методи генеалогічних досліджень. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Перевірка письмового виконання завдань
2.	Складіть поколінний розпис Вашого роду за системою Абовілля або Соса-Страдоніца.	Поколінний розпис	Лекція № 5	Володіння знаннями про методи генеалогічних досліджень. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Перевірка письмового виконання завдань

Генеалогічна картка

- прізвище, ім'я, по батькові (для жінок - дівоче прізвище);
- дата, місце народження (населений пункт, церковний приход);
- дата, місце смерті, місце поховання;
- прізвище, ім'я, по батькові батьків;
- прізвище, ім'я, по батькові хресних батьків;
- для народжених до 1917 - суспільний стан;
- місце проживання;
- віросповідання;
- освіта;
- робота, посади, звання;
- військова служба - звання, нагороди, участь в боях;
- прізвище, ім'я, по батькові дружини (чоловіка);
- імена, дати народження дітей;
- інша інформація.

Система Соса-Страдоніца

- **чоловіки** завжди мають **парний номер, жінки - непарний.**
- людина, для якої складається родовід, - номер 1

- її батько - 2, мати - 3
- батько батька - 4, мати батька - 5, батько матері - 6, мати матері - 7.

Система Абовілля

- найдавший предок з відомих - номер 1
- наступне покоління - його діти - складений номер з двох цифр - номера батька та власного номера, тобто, 1.1 та 1.2.
- діти людини, записаної під номером 1.2, будуть записані під номерами 1.2.1 та 1.2.2 відповідно...

Самостійна робота № 5

Тема: «Геральдика»

Мета: розширити і структурувати знання студентів про правила герботворення, розвивати навчально-стратегічну компетентність.

№	Завдання	Література, джерела	Термін виконання	Очікуваний результат виконання СР	Спосіб контролю
1.	Розробіть макет родинного герба або герба академічної групи і поясніть значення його елементів.	Основні принципи оформлення особистого герба http://sovet.geraldika.ru/article/23119 Відео «Галилео. Герб или о геральдике» http://www.youtube.com/watch?v=C7cAhO29QWI	Семинар № 3	Володіння знаннями про основні правила укладання герба як історичного джерела. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Презентація герба

Орієнтовний план опису (блазонування) герба

Внутрішня частина:

- форма і колір щита
- основна фігура та її кольори
- колір правого та верхнього полів або центрального (серцевинного) щитка, якщо він є; лівого полів
- опис фігур та гербових прикрас, розміщених навколо нього

Зовнішня частина:

- шолом – металічне надголів'я
- корона, нашоломник – фігура розміщена над шоломом
- намет – прикраса з боків щита
- девіз – короткий вислів на стрічці внизу щита
- мантия – довга одіж на горностаєвому хутрі, на якій розташовується щит
- сінь – мантийний купол
- прикраси (рослини, знамена, символи...)

Самостійна робота № 6

Тема: «Вексилологія»

Мета: розширити і структурувати знання студентів про прапори як історичне джерело, розвивати навчально-стратегічну компетентність.

№	Завдання	Література	Термін виконання	Очікуваний результат виконання СР	Спосіб контролю

1.	Перегляньте документальний фільм «Історія державного прапору України». Виконайте завдання за змістом фільму	http://www.youtube.com/watch?v=0UTX00-hmWI Методичні рекомендації до семінарських занять (рукопис)	Семінар № 3	Володіння знаннями про історичні умови утвердження державного прапору України. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Перевірка письмового виконання завдань
2.	Розробіть макет прапору своєї академічної групи і поясніть значення його елементів.	Принципи дизайну прапорів // Методичні рекомендації до семінарських занять (рукопис)	Семінар № 3	Володіння знаннями про особливості складання прапора. Вдосконалена навчально-стратегічна компетентність студентів.	Презентація прапора

Завдання

1. Перегляньте документальний фільм «Історія державного прапору України».
2. Дайте відповіді на питання за змістом фільму:
  - 1) Чому русичі обирали стяги переважно червоного кольору?
  - 2) У зв'язку з якою історичною подією пов'язана перша писемна згадка про стяги русичів?
  - 3) Які форми прапорів переважали за часів козацько-гетьманської доби?
  - 4) Які зміни у національній свідомості українців позначила поява особистого прапора Б. Хмельницького?
  - 5) Коли і ким було зафіксовано стійке поєднання синього і жовтого на українському прапорі?
  - 6) Коли відбулось утвердження синьо-жовтого прапора як державного?
  - 7) Що символізувала лазурова смуга на прапорі УРСР?
  - 8) Де і ким вперше було офіційно піднято національний синьо-жовтий прапор у новітні часи?
  - 9) Коли було надано синьо-жовтому прапору статусу державного?
  - 10) Коли українці святкують День Державного Прапора України?

Орієнтовний план опису прапора

1. Форма та матеріал з якого виготовлено полотнище.
2. Основні кольори, їх значення.
3. Зображення, їх значення (у верхньому правому куті, у лівому куті, посередині, ...)
4. Написи.